

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 51/2016-64

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika o prijatej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, advokátska kancelária, Na Priekope 174/13, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDACTED] vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 51/2016-31 z 2. februára 2016 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 21. októbra 2005 domáhal proti žalovanej Slovenskej republike (ďalej len „žalovaná“), zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), náhrady škody a ušlého zisku podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 7 C 178/2005.

V poradí tretím rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 178/2005-688 z 11. februára 2010, ktorý v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 113/2010-720 z 20. mája 2010 nadobudol právoplatnosť 15. júna 2010, bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu škody spočívajúcu v trovách nutnej obhajoby v sume 985,03 € a v ušlom zisku v sume 947 705,84 €, všetko do troch dní o právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a uložil

žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 28 147,19 € do troch dní na účet jeho právnej zástupkyne.

Proti rozsudku krajského súdu č. k. 12 Co 113/2010-720 z 20. mája 2010 podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie. Samotná žalovaná dovolanie nepodala.

Najvyšší súd na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora rozsudkom sp. zn. 5 M Cdo 1/2011 z 29. októbra 2012 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 178/2005-688 z 11. februára 2010 v časti, ktorou bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi ušlý zisk z podnikania právnickej osoby v sume 117 773,52 € a trovy konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

Ďalším v poradí štvrtým rozsudkom č. k. 14 C 359/2012-806 z 22. januára 2013 okresný súd priznal sťažovateľovi náhradu škody v sume 105 995,56 € a v prevyšujúcej časti ušlého zisku do sumy 117 773,52 € žalobu zamietol. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 34 834,71 €.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 14 Co 158/2013 z 27. mája 2014 potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa a žalovanej uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 640,15 €.

Proti druhostupňovému rozhodnutiu podala žalovaná dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 361/2014 z 10. septembra 2015 odmietol.

Vo veci sťažovateľa dvakrát konal a rozhodoval aj ústavný súd. V prvom prípade na základe sťažnosti sťažovateľa nálezom sp. zn. III. ÚS 339/08 z 25. novembra 2008 vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 12 Co 305/07-446 z 28. februára 2008 v časti, ktorou bol

potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 178/2005-388 z 20. septembra 2007. Ústavný súd v dotknutom rozsahu zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Druhýkrát bol ústavný súd vo veci činný na základe sťažnosti podanej žalovanou, o ktorej rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. novembra 2013 tak, že vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 1/2011 z 29. októbra 2012 v časti, ktorou mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

Po vrátení veci ústavným súdom najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 z 10. septembra 2015 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 178/2005-688 z 11. februára 2010 v časti, v ktorej zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľovi trovy nutnej obhajoby v sume 985,03 €, ušlý zisk z podnikania fyzickej osoby v sume 18 338,73 €, ušlý zisk z nezrealizovaného predaja nehnuteľnosti v súvislosti so zmluvou o budúcej zmluve v sume 811 591,32 € a trovách konania. Rozsudok krajského súdu sp. zn. 12 Co 113/2010 z 20. mája 2010 najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil v časti výroku, ktorým bola potvrdená povinnosť žalovanej zaplatiť sťažovateľovi sumu 830 915,08 € a trovy konania. V rozsahu zrušení najvyšší súd vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ poukázal na to, že *„Po desiatich rokoch konania pred všeobecnými súdmi a ústavným súdom sa sťažovateľova vec dostala do štádia v akom bola pri podaní žaloby 21. 10. 2005. Takto vzniknutým stavom sa predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľa.*

Dovolací súd zrušil rozsudky po piatich rokoch a troch mesiacoch od ich právoplatnosti a po troch rokoch od vyplatenia náhrady škody priznanej v riadnom súdnom konaní žalovanou stranou.“

Sťažovateľ zastáva názor, že sťažnosťou napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 z 10. septembra 2015 boli porušené ním označené základné práva

zaručené ústavou a práva zaručené dohovorom a dodatkovým protokolom, čo odôvodnil takto:

„Ťažiskovým dôvodom tejto sťažnosti je porušenie princípu rovnosti zbraní, právnej istoty a nestranného súdu procesnou akceptáciou mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom na žiadosť – podnet štátu a následné zrušenie viac ako päť rokov právoplatných rozsudkov. V súvislosti s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora treba zvýrazniť, že procesný zástupca štátu v konaní – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky nevyužil právo na podanie mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania. Základné práva sťažovateľa boli porušené sťažnosťou napadnutým uznesením odporcu, ale i v základnom konaní vyvolaným podaním mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora vedenom pôvodne pod sp. zn. 5 MCdo 1/2011.“

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie označil viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (Giuran proti Rumunsku, rozhodnutie č. 24360/04, ods. 28 – 32; Ryabykh proti Rusku, rozhodnutie č. 52854/99, ods. 52; Sutyazhnik proti Rusku, rozhodnutie č. 8269/02, ods. 38, 23. 7. 2009; DRAFT- OVA a. s. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 72493/10, rozsudok z 9. 6. 2015, PSMA, spol. s r. o. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 42533/11, rozsudok z 9. 6. 2015; COMPCAR, s. r. o. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 25132/13, rozsudok z 9. 6. 2015 a ďalšie), v ktorých tento súd poukázal *«na svoju ustálenú judikatúru týkajúcu sa porušenia princípu právnej istoty v dôsledku zrušenia právoplatných súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch na základe mimoriadnych opravných prostriedkov a pripomenul, že takýto postup je prípustný len za účelom napravenia podstatných väd konania alebo omylov vo výkone spravodlivosti, ktoré majú zásadný vplyv na právny systém a nie za účelom zabezpečenia právnej čistoty. ESLP zastáva názor, že ak súd nezistí žiadne „podstatné presvedčivé okolnosti“, ktoré by odôvodňovali výnimku z princípu právnej istoty, ktorý vyžaduje nezrušiteľnosť súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch, nemožno takýto mimoriadny opravný prostriedok použiť. V označených veciach došlo podľa ESLP v dôsledku využitia inštitútu mimoriadneho dovolania k porušeniu práva účastníkov na spravodlivé súdne konanie, ktoré je zaručené čl. 6 Dohovoru».*

Rovnako sťažovateľ citoval zo zjednocujúceho stanoviska ústavného súdu prijatého pod sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. marca 2015, a to konkrétne: *„Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“*

Taktiež sťažovateľ poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých jednotlivé senáty vychádzali pri svojom rozhodovaní zo subsidiárnej povahy mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom s reflektovaním záverov vyplývajúcich z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva. Zároveň sťažovateľ poukázal na spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu prijatého 20. októbra 2015, podľa ktorého:

„Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.“

Podľa názoru sťažovateľa *„nemôže byť sporné, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu je v rozpore s judikatúrou ESLP, zjednocovacím nálezom ústavného súdu, prevažujúcou judikatúrou najvyššieho súdu, výsledkom ktorej je stanovisko kolégií dovolacieho súdu z 20. 10. 2015, ako i s rozhodovacou praxou samotného konajúceho senátu v sťažovateľovej veci“*.

Za ďalší dôvod podania sťažnosti ústavnému súdu považuje sťažovateľ *„arbitrárnosť sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, ako i odňatie možnosti sťažovateľa konať pred súdom...“*.

Sťažovateľ tvrdí, že „V odôvodnení uznesenia... nie je ani zmienka o dôvodoch, pre ktoré odporca ignoroval aktuálnu judikatúru ESLP, ktorá sa priamo vzťahuje na rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu pri rozhodovaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora a zároveň úplne ignoroval bez relevantného vysvetlenia a odbornej argumentácie zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. 03. 2015...

Sťažnosťou napadnuté uznesenie nedáva vôbec odpoveď na argumentáciu sťažovateľa, v ktorej namieta procesnú neprípustnosť mimoriadneho dovolania v okolnostiach prípadu podporenú judikatúrou ESLP. Uznesenie odporcu je preto svojvoľné a porušuje právo sťažovateľa na súdny proces.“

Sťažovateľ ďalej uvádza, že k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa podaním z 11. marca 2011 riadne vyjadril a svoje vyjadrenie doplnil podaniami z 20. júla 2015 v spojení s opravou z 5. augusta 2015 a doplnením vyjadrenia z 21. augusta 2015. V uznesení najvyššieho súdu však „nie je ani zmienka o podaniach a argumentoch sťažovateľa a vytvára dojem, že sťažovateľ rezignoval na svoje právo vyjadriť sa k mimoriadnemu dovolaniu“. Podľa sťažovateľa „ignorovaním argumentov... k mimoriadnemu dovolaniu, ktoré dokonca nie sú súčasťou napadnutého uznesenia, odporca porušil právo... na spravodlivý súdny proces“.

Napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ vytýka, že toto „neobsahuje žiadny právny dôvod, argument, názor, na podklade ktorého boli zrušené právoplatné rozhodnutia súdov nižšej inštancie. V rozhodnutí dovolacieho súdu je neidentifikovateľný dôvod zrušenia rozsudkov súdu nižšej inštancie a nie je špecifikovaný ani dôvod prípustnosti mimoriadneho dovolania..., od ktorého by sa mala odvíjať argumentácia dovolacieho súdu k zisteným pochybeniam mimoriadnym dovolaním napadnutého rozsudku.“

Sťažovateľ „v neposlednom rade poukazuje na to, že v priebehu celého dovolacieho konania mu nebol doručený podnet účastníka konania na podanie mimoriadneho dovolania, či už generálnym prokurátorom alebo dovolacím súdom a preto nemohol posúdiť rozsah

mimoriadneho dovolania s rozsahom podnetu, ktorým je generálny prokurátor viazaný... O obsahu podnetu sa sťažovateľ nedozvedel ani zo samotného rozhodnutia odporcu.

A v týchto okolnostiach považuje sťažovateľ sťažnosťou napadnuté rozhodnutie za porušenie práva na spravodlivý proces, pretože postupom ktorý predchádzal napadnutému rozhodnutiu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.“.

V ďalšom sťažovateľ uviedol svoj názor k nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. novembra 2013 a ku konaniu predchádzajúcemu jeho vydaniu, v ktorom mu ústavný súd „neumožnil... zúčastniť sa konania pred ústavným súdom. Na aktivitu“ sťažovateľa, „ktorý sa domáhal možnosti hájiť svoje práva v konaní pred ústavným súdom“, ústavný súd reagoval „negatívne a odmietol doručiť“ mu „ústavnú sťažnosť, čím mu znemožnil reagovať na dôvody sťažovateľa a v konečnom dôsledku ústavný súd odmietol pripustiť účasť žalobcu v konaní. Konajúci senát bez vysvetlenia postupoval vo veci žalobcu [sťažovateľa, pozn.] v rozpore s vlastnými procesnými postupmi...“.

Podľa názoru sťažovateľa tento „bol ústavným súdom bezdôvodne diskriminovaný a bola mu znemožnená procesná ochrana“.

V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že „Žalovaná strana v konaniach... postupuje nekorektne a predkladá súdom zavádzajúce, ba až klamlivé argumenty. V súvislosti s námietkou premlčania v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, vedenom pod sp. zn. II. ÚS 163/2013, svojvoľne a vedome zatajila, že žalobcovi [sťažovateľovi, pozn.] bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia dňa 23. 08. 1995 a lehotu plynutia premlčacej doby počítala odo dňa vyhotovenia uznesenia o vznesení obvinenia, aj napriek tomu, že ide o dva rozdielne dátumy a podstatný je dátum, kedy sa poškodený dozvedel o obvinení...“.

Tým, že ústavný súd znemožnil žalobcovi procesnú ochranu žalobca [sťažovateľ, pozn.] nemohol reagovať na klamlivé tvrdenia, ktoré obsahovala ústavná sťažnosť a predložiť argumenty vo svoj prospech vyvracajúce dôvody sťažnosti.

Je úplne nesporné pri konfrontácii skutkových okolností so zákonnými ustanoveniami, že žalobca [sťažovateľ, pozn.] uplatnil svoje nároky na súde v zákonom stanovenej objektívnej premlčacej lehote a k premlčaniu jeho nároku nedošlo a dôjsť nemohlo.“.

Sťažovateľ je presvedčený, že „právoplatnými rozhodnutiami súdov priznaná a... vyplatená náhrada škody predstavuje majetok sťažovateľa...

Majetkom sťažovateľa je aj príslušenstvo k náhrade škody, ktoré mu bolo priznané...

Účastník konania súdom uloženú povinnosť nesplnil a príslušenstvo náhrady škody priznané... sťažovateľ vymáha v exekučnom konaní...“. Zástupca žalovanej (povinnej) však s poukazom na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora navrhol odklad exekúcie. Podľa sťažovateľa je nesporné, že „sťažnosťou napadnuté rozhodnutie odporcu spája povinná strana so svojou obranou v exekučnom konaní vedenom na podklade iných právoplatných a vykonateľných súdnych rozhodnutí, ktoré neboli napadnuté mimoriadnym opravným prostriedkom“.

Sťažovateľ vyvodil, že „Je nepochybné, že odporca... napadnutým rozhodnutím neoprávnene zasiahol do sťažovateľovho základného práva na majetok a jeho nerušené užívanie, pričom sťažovateľ tento zásah nepovažuje za spravodlivý a dôvodný, pretože nesplňa kritéria legitímnosti, nevyhnutnosti, zákonnosti a preto bolo porušené jeho základné právo priznané čl. 20 ods. 1 ústavy a článkom 1 Protokolu č. 1 Dohovoru.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„1. Základné práva [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na nerušené užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 15/2014 z 10. 09. 2015 a konaním, ktoré mu predchádzalo porušené boli.

2. *Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 15/2014 z 10. 09. 2015 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.*

3. [REDAKOVANÉ] *priznáva finančné zadostučinenie v sume 50 000 Eur..., ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.*

4. [REDAKOVANÉ] *priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume vyčíslenej na výzvu ústavného súdu, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Polkovej, Na Priekope č. 174/13 do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“*

Pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie sa k veci vyjadril najvyšší súd prípisom č. KP 3/2015-93 Cpj 50/2015 z 25. januára 2016 doručeným ústavnému súdu 2. februára 2016, v ktorom predsedníčka najvyššieho súdu uviedla:

„Po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia dovolacieho súdu v tomto štádiu konania, dovolací súd nemohol skúmať procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom... z hľadiska jeho subsidiárnej povahy, nakoľko bol viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze z 13. novembra 2013 sp. zn. II. ÚS 163/2013-50 (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z. z... Vzhľadom na túto viazanosť Najvyšší súd... konštatoval, že výhrady vyslovené v predmetnom náleze Ústavného súdu... vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu... z 29. októbra 2012 sp. zn. 5 MCdo 1/2011 sa obsahovo a po vecnej strane (skutkovej aj právnej) rovnako týkali aj rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 2012 sp. zn. 12 Co 113/2010 ako aj rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 11. februára 2010 č. k. 7 C 178/2005-688. Táto okolnosť, aj so zreteľom na povahu a účel dovolacieho konania, viedla Najvyšší súd... k záveru, že v danej procesnej situácii, ktorá nastala po rozhodnutí Ústavného súdu..., pre dosiahnutie zmyslu a podstaty nálezu Ústavného súdu... prichádzalo v dovolacom konaní do úvahy len zrušenie mimoriadnym dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa.

Podľa názoru Najvyššieho súdu... predmetným uznesením dovolacieho súdu nedošlo k zásahu do ústavných práv sťažovateľa.“

Zároveň predsedníčka najvyššieho súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, „*keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci*“.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie najvyšší súd v prípise č. k. KP 3/2015-93 Cpj 50/2015 zo 7. marca 2016 doručenom ústavnému súdu 15. marca 2016 oznámil, že sa pridriava v celom rozsahu svojho vyjadrenia z 25. januára 2016, a zdôraznil, že vzhľadom na viazanosť právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. novembra 2016 „*v danej procesnej situácii, ktorá nastala po rozhodnutí Ústavného súdu..., pre dosiahnutie zmyslu a podstaty nálezu Ústavného súdu... prichádzalo v dovolacom konaní do úvahy len zrušenie mimoriadnym dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa*“.

Sťažovateľ k vyjadreniam najvyššieho súdu zaujal stanovisko najprv listom z 1. marca 2016 doručeným ústavnému súdu 7. marca 2016 a následne aj listom z 1. apríla 2016 doručeným ústavnému súdu 5. apríla 2016.

V stanovisku z 1. marca 2016 sťažovateľ uviedol, že vyjadrenie najvyššieho súdu „*v podstate potvrdzuje právne argumenty sťažovateľa... vo vzťahu k procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom. Vyjadrenie odporcu... neodporuje argumentácií sťažovateľa, v ktorej namieta porušenie práva na spravodlivý proces akceptovaním procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecných súdov...*

... podľa spoločného stanoviska občianskoprávneho... a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu... zo dňa 20. 10. 2015 k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť (uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2015 pod č. 94)...

Tvrdenie odporcu, podľa ktorého dovolací súd nemohol skúmať procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom po rozhodnutí ústavného súdu z 13. 11. 2013 nemá oporu v žiadnych skutkových a právnych skutočnostiach a v stanovisku tento názor nie je ani vysvetlený. V rozhodnutí ústavného súdu z 13. 11. 2013 nie je ani zmienka o posúdení procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania (sťažovateľ nebol pripustený do konania pred ústavným súdom a teda tieto skutočnosti ani nemohol namietat) a preto dovolací súd v novo nastolenej procesnej situácii mohol a mal v novom konaní skúmať procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania aj vo svetle rozhodnutí a právnych názorov Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky a samotného dovolacieho súdu.

Je nesporné, že najvyššia súdna autorita (Najvyšší súd Slovenskej republiky) ako i strážca ústavnosti vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov (Ústavný súd Slovenskej republiky) odmietajú procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania a preto rezignácia dovolacieho súdu vo vzťahu k prieskumu procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania neobstoí v okolnostiach prípadu sťažovateľa a jej výsledkom je porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

... dovoľujem oznámiť, že sťažovateľ netrvá na ústnom pojednávaní a súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.“

Sťažovateľ zároveň v tomto podaní vyčíslil požadované trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom na sumu 448,02 €.

V stanovisku z 1. apríla 2016 sťažovateľ uviedol:

„V obidvoch vyjadreniach [najvyššieho súdu, pozn.] chýba relevantná argumentácia z ústavnoprávneho hľadiska k podstate ústavnej sťažnosti. Je faktom vyplývajúcim z dôvodov sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, že dovolací súd absolútne žiadnym spôsobom nezdôvodnil procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora... Všeobecné stanovisko odporcu nemôže v okolnostiach predmetnej sťažnosti nahrádzať absenciu relevantného právne erudovaného odôvodnenia rozhodnutia, ktoré účastníci konania dôvodne od dovolacieho súdu očakávajú.

Je nepostačujúci odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. 11. 2013, ktorý sa vôbec nevyjadroval k procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a preto bolo povinnosťou dovolacieho súdu túto procesnú otázku odborne posúdiť tak, aby bolo účastníkom konania zrejmé, z akých dôvodov ustálil dovolací súd procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora. K označenému rozhodnutiu ústavného súdu sťažovateľ opakovane pripomína, že tomuto rozhodnutiu predchádzalo bezprecedentné porušenie jeho procesných práv, keď mu ústavný súd odmietol sprístupniť ústavnú sťažnosť, čím mu zmaril možnosť reagovať na zavádzajúce a nepravdivé argumenty sťažovateľa, o ktorých sa dozvedel až po doručení ústavnej sťažnosti a nálezu v decembri roku 2015.“

Podaním z 12. apríla 2016 (doručeným ústavnému súdu 15. apríla 2016) sťažovateľ v zmysle § 28 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol člena konajúceho senátu – sudcu ústavného súdu Sergeja Kohuta pre jeho predpojatosť v tejto veci s odôvodnením, že označený sudca ústavného súdu v minulosti rozhodoval ako člen senátu o inej sťažnosti sťažovateľa, o ktorej ústavný súd konal pod sp. zn. II. ÚS 163/2013, pritom podľa sťažovateľa v tomto konaní mali byť porušené jeho „... procesné práva...“, preto „... odmietnutý sudca JUDr. S. Kohut má vzťah k prejednáwanej veci a nejaví sa subjektívne a nemôže sa javiť ani ako objektívne nestranný sudca“. O námietke sťažovateľa rozhodol iný senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 319/2016-7 z 11. mája 2016 tak, že sudcu III. senátu ústavného súdu Sergeja Kohuta nevytlúčil z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 51/2016.

Napokon podaním z 24. mája 2016 (doručeným ústavnému súdu 27. mája 2016) sťažovateľ poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 349/2015 z 19. januára 2016, ktorým bolo zrušené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 M Cdo 2/2014 z 23. apríla 2015 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a ktorú vec sťažovateľ považuje za obdobnú vo vzťahu k jeho aktuálnej sťažnosti. Sťažovateľ v doplnení uviedol viaceré rozhodnutia tak najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu, ktoré „svedčia o tom, že prax dovolacieho súdu

a ústavného súdu k otázke procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora vykazuje svoju stabilitu a je v súlade so zjednocujúcimi stanoviskami ústavného súdu, najvyššieho súdu a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a preto sťažovateľ dôvodne očakáva, že rovnako sa bude postupovať aj v jeho veci“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou podanou ústavnému súdu domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015. K porušeniu označených práv malo dôjsť predovšetkým „procesnou akceptáciou“ mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom, čo malo za následok porušenie „princípu rovnosti zbraní, právnej istoty a nestranného súdu“. Rovnako sťažovateľ namieta odňatie mu možnosti konať pred súdom, arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, jeho nedostatočnú odôvodnenosť a svojvoľnosť.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom proti rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 178/2005-688 z 11. februára 2010 a rozsudku krajského súdu č. k. 12 Co 113/2010-720 z 20. mája 2010 bolo najvyšším súdom akceptované v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), zjednocujúcim stanoviskom ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 3/2015-22 z 18. marca 2015, ale aj spoločným stanoviskom občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 20. októbra 2015 publikovaným pod č. R 94/2015 Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

Ako sám sťažovateľ uviedol, z judikatúry ESLP a označených stanovísk ústavného súdu a najvyššieho súdu (jeho dvoch kolégií) vyplýva, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je potrebné odmietnuť, pokiaľ sám účastník v občianskom súdom konaní nevyužil možnosť podania všetkých riadnych aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Zároveň sa mimoriadnym dovolaním musí sledovať odstránenie podstatných „väd“ konania. Sťažovateľ tvrdí, že žalovaná dovolanie proti druhostupňovému rozhodnutiu z 20. mája 2010 nepodala, čím nevyužila možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku,

ktorý by bol potenciálne spôsobilý privodiť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie, preto najvyšší súd mal mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odmietnuť ako neprípustné.

V judikatúre ústavného súdu sa stabilizoval právny názor, podľa ktorého mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010, III. ÚS 35/2014).

Článok 46 ods. 1 ústavy zaručuje každému právo domáhať sa ochrany svojho práva zákonom ustanoveným postupom pred súdom alebo iným orgánom. Ústavný súd však vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že obsahom tohto práva je právo účastníka, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa platnej a účinnej právnej normy, ktorá má základ v právnom poriadku Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 77/02). Právnymi prostriedkami na presadenie požiadavky ústavnosti a zákonnosti v súdnom konaní sú okrem iného opravné prostriedky, pričom čl. 46 ods. 1 ústavy garantuje ochranu aj právu na opravný prostriedok (napr. I. ÚS 53/96), a to vrátane tých opravných prostriedkov, ktoré možno uplatniť až proti právoplatným rozhodnutiam (teda tzv. mimoriadnych opravných prostriedkov), medzi ktoré sa zaraďuje i mimoriadne dovolanie upravené v zákone č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) (m. m. I. ÚS 178/08).

Z rozhodnutí ESLP z ostatného obdobia vyplýva záver, že ESLP nevyklučuje prípustnosť zrušovania právoplatných rozhodnutí súdov na základe mimoriadnych

opravných prostriedkov, t. j. *in abstracto* nepovažuje inštitút mimoriadneho dovolania za neprípustný, ale naopak, vo viacerých svojich rozhodnutiach pripúšťa potrebu prielomu do *res iudicata* s ohľadom na konkrétne okolnosti zrušovaného právoplatného rozhodnutia (napr. Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z 23. 7. 2009).

ESLP teda nepovažuje inštitút mimoriadneho dovolania paušálne za nezlučiteľný s čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zásah do princípu právnej istoty pripúšťa a považuje za súladný s čl. 6 ods. 1 dohovoru vtedy, ak je to v záujme napravenia podstatných väd napadnutého konania, resp. rozhodnutia, či justičných omylov (pozri rozsudky ESLP z 9. 6. 2015 DRAFT-OVA, a. s., proti Slovenskej republike a COMPCAR, s. r. o., proti Slovenskej republike).

Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o (ne)prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora v jeho veci považuje za potrebné opätovne poukázať na nie nepodstatné detaily spoločne vyplývajúce tak zo sťažovateľom spomenutých rozhodnutí ESLP, ako aj zo stanovísk ústavného a najvyššieho súdu, ktorých (detailov) sa sťažovateľ v sťažnosti bližšie argumentačne nedotkol a za splnenia ktorých je mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora prípustné. Sú nimi okolnosti, že mimoriadne dovolanie je generálnym prokurátorom podané podľa slov samého sťažovateľa, „za účelom napravenia podstatných väd konania“ a že boli vyčerpané všetky (riadne aj mimoriadne) opravné prostriedky, ktoré mal účastník k dispozícii a ktoré mohol „účinne využiť“ a tieto boli „spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie“.

Inými slovami, aj keď prípustnosť mimoriadneho dovolania je akceptovateľná len za podmienky vyčerpania všetkých právnych prostriedkov, je v súlade s jeho účelom (spočívajúcim v odstránení nezákonnosti, ktorej sa dopustil všeobecný súd v občianskom súdnom konaní, a tým aj zabezpečením ochrany účastníka pred dôsledkami nespravodlivého procesu), aby predpokladom prípustnosti mimoriadneho dovolania boli len také právne prostriedky, ktoré sú zákonom dovolené, účastník ich má k dispozícii a predstavujú z materiálneho hľadiska efektívny prostriedok nápravy.

Je teda namieste skúmať, či by prípadné dovolanie podané žalovanou, ktoré nevyužila a podľa sťažovateľa tak mala urobiť, predstavovalo efektívny a účinný prostriedok nápravy.

Z obsahu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora č. k. VI/1 Pz 738/10-10 z 10. januára 2011 vyplýva, že generálny prokurátor ho podal podľa § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku na podnet ministerstva ako zástupcu žalovanej proti rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 178/2005-688 z 11. februára 2010 a rozsudku krajského súdu č. k. 12 Co 113/2010-720 z 20. mája 2010 z dôvodu, „že rozhodnutia súdov vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci“ [§ 243f ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku]. Generálny prokurátor tiež poznamenal, že bol „oprávnený podať mimoriadne dovolanie aj bez podnetu účastníka konania, nakoľko ide o konanie, do ktorého môže prokurátor vstúpiť [§ 243e ods. 4 OSP v spojení s § 35 ods. 2 písm. k) OSP (vo vtedy aktuálnom znení, pozn.)]“.

Z odôvodnenia mimoriadneho dovolania vyplýva, že *«Časť škody, ktorú žalobca [sťažovateľ, pozn.] uplatnil, vznikla v evidentnej príčinnej súvislosti s výkonom väzby žalobcu v období od 20. januára 1995 do 19. marca 1996. Ide o škodu zodpovedajúcu trovám právneho zastúpenia a ušlému zisku žalobcu za uvedené obdobie.*

Nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe sa premlčal do jedného roka odo dňa, kedy bolo trestné stíhanie zastavené. Žalobca podal žalobu po uplynutí premlčacej lehoty a žalovaný vzniesol námietku premlčania. Konajúce súdy však ustálili, že žalobca túto škodu neuplatnil ako nárok v dôsledku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú väzbou, ale ako nárok zo zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie o vznesení trestného obvinenia, z čoho vyvodili, že pohľadávka nie je premlčaná.

Uvedené právne posúdenie veci konajúcimi súdmi nie je správne.

Pre posúdenie námietky premlčania je irelevantné, ako žalobca svoj nárok právne kvalifikoval. Rozhodujúce je iba to, ako žalobca svoj nárok skutkovo vymedzil...

Konajúce súdy mali preto vyhodnotiť, že škoda – trovy právneho zastúpenia a ušlý zisk žalobcu v čase od 20. januára 1995 do 19. marca 1996 – vznikla v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o väzbe, pričom žalobu mali v tejto časti vzhľadom na uplatnenú námietku

premlčania zamietnuť. Správne teda mali konajúce súdy aplikovať ustanovenie § 23 zákona č. 58/1969 Zb....

Konajúce súdy nesprávne vyložili ustanovenie § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. v časti „spôsobená škoda“ ...

Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku konštatuje, že žalobca žalobou uplatnil „ušlý zisk spoločnosti [REDAKOVANÉ]“ Ušlý zisk spoločnosti [REDAKOVANÉ] však nie je škodou na strane žalobcu. Ide o pokles očakávaných výnosov na strane spoločnosti. Žalobca a obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] sú odlišné právne subjekty.

Nie je vylúčené, že v dôsledku trestného stíhania vznikla žalobcovi, ako spoločníkovi obchodnej spoločnosti, škoda vo forme ušlého zisku. Avšak táto škoda mohla mať formu „poklesu výnosov z jeho majetkovej účasti v spoločnosti“ (prípadne mohla žalobcovi vzniknúť skutočná škoda poklesom trhovej alebo likvidačnej hodnoty jeho majetkovej účasti v spoločnosti, to však nebolo v žalobe tvrdené).

...Súd v rozsudku neuviedol a skutkovo nevyhodnotil, prečo a ako ovplyvnilo trestné stíhanie žalobcu ekonomický chod obchodnej spoločnosti, v ktorej mal žalobca 50 % - nú majetkovú účasť...

Konajúce súdy tiež nesprávne vyložili ustanovenie § 442 ods. 1 OZ v časti „ušlý zisk“, ak mali za to, že žalobcovi, ako podnikateľovi (fyzickej osobe) vznikla škoda

- vo forme ušlého zisku vo výške priemerne dosahovaného zisku za obdobie pred začatím trestného stíhania,
- a súčasne aj vo forme ušlého zisku z konkrétne individuálne nezrealizovaných obchodov.

Súdy priznali žalobcovi náhradu ušlého zisku za obdobie od 8. júna 1994 do 29. novembra 1996 vo výške priemerného zisku dosahovaného v období roku 1993.

Súdy zároveň priznali žalobcovi náhradu ušlého zisku z nezrealizovaného obchodu, keďže žalobca mal na základe zmluvy o zmluve budúcej možnosť predať nehnuteľnosť...

Súdy vychádzali zo skutkového stavu, že žalobca nehnuteľnosť používal na podnikanie.

Z uvedeného vyplýva, že ak by žalobca nehnuteľnosť predal, bol by ako podnikateľ fyzická osoba dosiahol zisk za identické zdaňovacie obdobie, za ktoré už nárok na ušlý zisk uplatnil vo výške paušálnej náhrady podľa skorších priemerne dosahovaných ziskov.

Odporuje zásadám právnej logiky, aby súd výšku nároku na ušlý zisk podnikateľa za určité obdobie určil ako súčet priemerne dosahovaných ziskov a ziskov, ktoré bolo možné dosiahnuť z individualizovaných obchodných prípadov...

Konajúce súdy tiež nesprávne vyložili ustanovenie § 442 ods. 1 OZ v časti „ušlý zisk“ tým, že prijali výklad, že ušlým ziskom je rozdiel medzi očakávanou kúpnu cenou z predaja veci, ktorý sa nezrealizoval a medzi nadobúdacou cenou veci...

Toto právne posúdenie je nesprávne. Nezrealizovaným obchodnom (predajom veci) per se totiž predávajúcemu ešte nevzniká „ušlý zisk“ v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 OZ... Hodnota predávanej veci je prima facie totožná s dohodnutou kúpnu cenou. Ak predávajúci neuzavrie očakávanú kúpnu zmluvu, potom per se nenastal únik zisku ani na strane predávajúceho ani na strane kupujúceho. Nedošlo iba z zámene ekvivalentných hodnôt, teda k zámene peňazí vo výške kúpnej ceny za vec v hodnote kúpnej ceny...

Konajúce súdy vychádzali z toho, že hodnota nehnuteľnosti určená znalcom (v čase zamýšľaného predaja) bola vyše 60 000 000,- Sk...

Je zrejmé, že ak žalobca neuskutočnil predaj nehnuteľnosti za zamýšľanú sumu 52 000 000,- Sk, ktorá nehnuteľnosť mala znalcom určenú hodnotu 60 000 000,- Sk a ktorú nadobudol za 27 550 000,- Sk, potom žalobcovi samotným neuskutočnením predaja žiadny ušlý zisk v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 OZ nevznikol...

Právne posúdenie skutkového stavu konajúcimi súdmi spočíva vo vysoko nelogickom výpočte výšky škody. Paradoxom posúdenia je to, že žalobcovi tým, že v roku 1995 nepredal za 52 000 000,- Sk nehnuteľnosť, ktorá mala v tom čase hodnotu 60 000 000,- Sk, by mala vzniknúť škoda v rozdiel medzi touto očakávanou kúpnu cenou a nadobúdacou hodnotou nehnuteľnosti, pričom žalobca nehnuteľnosť ďalej vlastnil a teda mohol užívať minimálne do roku 2010 a jej užívaním získať ďalšie výnosy.

Na základe zistených skutočností mám za to, že sú splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. c) OSP, pričom podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.».

Podľa § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f Občianskeho súdneho poriadku), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Podľa § 243f ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Z citovanej časti odôvodnenia mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora vyplýva, že ho podal z iného ako z dôvodov uvedených v § 237 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa názoru generálneho prokurátora rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci, t. j. išlo o dôvod [§ 243f ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku], pre ktorý samotná žalovaná nebola oprávnená dovolanie podať (nešlo ani o rozhodnutia podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 a § 239 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku). Túto skutočnosť sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu nespochybnil, resp. žiadnym právne významným spôsobom neargumentoval v tom zmysle, že by existovali konkrétne dôvody (§ 237 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), pre ktoré žalovaná mohla a mala podať dovolanie. Inak povedané, sťažovateľ sám na podporu svojich záverov nekonkretizoval, z akého dôvodu (podľa § 237 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) mala žalovaná dovolanie podať.

Úvahu, že by tak mala urobiť z dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, t. j. účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, diskvalifikuje judikatúra ústavného súdu predstavujúca teraz už väčšinový názor

senátov (napr. III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 196/2014, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 122/2016), podľa ktorej je ústavne udržateľný právny záver (prezentovaný v rozhodnutiach najvyššieho súdu napr. sp. zn. 3 Cdo 139/2012 sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010), podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Súlad uvedeného právneho názoru najvyššieho súdu s ústavou vyplýva aj z uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 287/2014 zo 4. júna 2014.

V posudzovanej veci sa teda podľa názoru ústavného súdu nedala účinná ochrana práv žalovanej dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, keďže dovolanie účastníka konania nebolo prípustné, a teda nepredstavovalo opravný prostriedok, ktorý by bol žalovanej k dispozícii a ktorý mohla účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.

Podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora spočívajúca vo vyčerpaní účinných prostriedkov nápravy spôsobilých privodiť pre žalovanú priaznivejšie rozhodnutie preto v danom prípade nepredstavovala relevantnú prekážku jeho akceptovania najvyšším súdom.

Rovnako ďalšiu podmienku prípustnosti mimoriadneho dovolania, a to, že má ísť o nápravu podstatných chýb konania (požiadavka vyplývajúca z judikatúry ESLP), bolo v aktuálnej veci možné považovať za splnenú. To, že rozsudky napadnuté mimoriadnym dovolaním trpeli závažnými nedostatkami, indikoval už ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. novembra 2013, ktorým bolo zrušené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 1/2011 z 29. októbra 2012 o mimoriadnom dovolaní, pričom ústavný súd nemá v súvislosti so sťažnosťou sťažovateľa dôvod spochybňovať svoje predchádzajúce rozhodnutie.

Uvedené viedlo ústavný súd k odmietnutiu sťažovateľovho konštatovania, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 z 10. septembra 2015 je v rozpore s judikatúrou ESLP, prípadne v rozpore so závermi vyplývajúcimi z už spomínaných stanovísk ústavného súdu a kolégií najvyššieho súdu.

Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 349/2015 z 19. januára 2016, ktorým bolo vyslovené porušenie základného práva účastníka konania podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 M Cdo 2/2014 z 23. apríla 2015 s následným zrušením tohto rozhodnutia, tvrdiac, že ide o vec obdobnú vo vzťahu k danej aktuálnej sťažnosti, ústavný súd neprijal tento argument, a to práve z dôvodu, že v uvedenej veci (sp. zn. I. ÚS 349/2015) generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ktorý mohol účastník konania v dovolaní uplatniť sám. Teda jednoznačne nešlo o vec obdobnú.

Vzhľadom na uvedené nemožno podľa názoru ústavného súdu dospieť k záveru, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu v rozsahu námietky sťažovateľa (o prípustnosti dovolania, a tým neprípustnosti mimoriadneho dovolania) došlo k porušeniu ním označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľa, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne a neodôvodnené, ústavný súd pripomína svoju judikatúru, podľa ktorej v súvislosti s rozhodovaním o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou,

prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03). Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či napadnuté uznesenie nie je arbitrárne a či ho najvyšší súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom zdôvodnil.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra EŠLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Ústavný súd zároveň ale tiež pripomína, že podľa jeho stabilizovanej judikatúry všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00). Takýmto predpisom je vo veci sťažovateľa Občiansky súdny poriadok.

S prihliadnutím na uvedené tézy ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu z hľadiska dodržania ochrany základných práv sťažovateľa.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 z 10. septembra 2015 opísal dovtedajší priebeh konania a v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

«Ústavný súd..., nálezom z 13. novembra 2013, sp. zn. II. ÚS 163/2013 rozhodol, že základné právo Slovenskej republiky..., zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 MCdo 1/2011 z 29. októbra 2012 v jeho zamietajúcej časti porušené bolo. Rozsudok Najvyššieho súdu... v jeho zamietajúcej časti zrušil a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd v svojom náleze, okrem iného, uviedol:

„... najvyšším súdom aplikovaný zákon o zodpovednosti za škodu má, pokiaľ ide o škodu spôsobenú v príčinnej súvislosti s nezákonnosťou väzby, špeciálnu právnu úpravu, a to v § 5 v spojení s § 23 označeného zákona. Vzhľadom na už v minulosti ustálený názor ústavného súdu [nález sp. zn. III. ÚS 339/08 z 25. novembra 2008, pozn.], že v danej veci sa vzhľadom na formuláciu žalobného petitu žalobca domáhal náhrady škody v príčinnej súvislosti s nezákonnosťou obvinenia, a nie v súvislosti s nezákonnosťou väzby, sa aplikácia § 23 zákona o zodpovednosti za škodu v súvislosti s riešením otázky premlčania týchto žalovaných nárokov javí síce ako bezpredmetná, avšak to neznamená, že pri posudzovaní dôvodnosti rozsahu týchto žalobou uplatnených nárokov by všeobecné súdy nemali prihliadať a osobitne zohľadniť aj obdobie trvania väzby. ...v danom prípade vzhľadom na existenciu špeciálnej právnej úpravy o škodových nárokoch vzniknutých v súvislosti s väzbou, by všeobecný súd nemal pri vyčíslení škody uplatnenej iba v súvislosti s nezákonnosťou uznesenia o vznesení obvinenia zahrnúť do tejto škody aj nároky spojené s obdobiem väzby, pretože žalobca si náhradu škody navyše aj z tohto dôvodu neuplatnil, ale uplatnil si ju len a len z dôvodu nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia, ako to v minulosti ustálil už aj ústavný súd. Uvedenému postupu prisvedčuje... aj špeciálna právna úprava o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonnosťou väzby ... ak by v danom prípade mala byť do škody uplatnenej žalobcom započítaná aj škoda, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s väzbou, žalobca si mal uplatniť nárok na jej náhradu nielen z titulu nezákonnosti obvinenia, ale aj z titulu nezákonnosti väzby, čo však aj podľa v minulosti učeného zistenia ústavného súdu žalobca neurobil.

... je rozdiel medzi posudzovaním včasnosti žalobou uplatneného nároku na jednej strane a medzi posudzovaním dôvodnosti rozsahu takto včas uplatneného nároku. V uvedenom smere sa však najvyšší súd pri posúdení tejto mimoriadnej dovolacej námietky... bez ďalšieho uspokojil iba s odvolaním sa na označené rozhodnutie ústavného súdu, ktorým však bola riešená iba otázka charakteru uplatneného žalobného nároku s ohľadom na posúdenie včasnosti jeho uplatnenia, keďže sťažovateľ uplatnil námietku jeho premlčania, ale týmto rozhodnutím nebola záväzne riešená aj otázka posudzovania rozsahu tohto nároku, s ktorou sa tak najvyšší súd nevysporiadal ústavne udržateľným spôsobom, a v tomto smere je jeho rozsudok arbitrárny, svojvoľný a neodôvodnený.

... pokiaľ ide o posúdenie včasnosti žalobou uplatneného nároku, ústavný súd sa na tomto mieste stotožňuje aj s konštatovaním sťažovateľa, že rozsudok najvyššieho súdu je neodôvodnený aj v časti týkajúcej sa aplikácie § 22 zákona o zodpovednosti za škodu upravujúceho otázku premlčania nároku na náhradu škody uplatnenej z titulu nezákonného obvinenia. Premlčacia lehota upravená v označenom ustanovení, ktorá sa vzťahuje na posúdenie premlčania nároku z nezákonného obvinenia, má totiž dve zložky, a to subjektívnu lehotu (§ 22 ods. 1) na uplatnenie uvedeného nároku, ktorá sa pohybuje v rozsahu jej objektívnej lehoty (§22 ods. 2).

... ústavný súd podotýka, že v dôsledku toho, že najvyšší súd sa v napádanom rozsudku pri posúdení otázky premlčania žalovaného nároku bez ďalšieho iba odvolal na označené rozhodnutie ústavného súdu, ktorým však nebola vyčerpaná celá problematika uplatnenia premlčacej lehoty podľa § 22 zákona o zodpovednosti za škodu, ostala tak nevyriešená, resp. neodôvodnená sťažovateľova otázka aplikácie aj objektívnej zložky tejto premlčacej lehoty na daný prípad podľa § 22 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu, takže aj v tomto smere vykazuje citované rozhodnutie najvyššieho súdu znaky arbitrárnosti a neodôvodnenosti...

V súvislosti s odôvodňovaním uplatnenia objektívnej zložky premlčacej lehoty na daný prípad podľa § 22 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu, najmä pokiaľ ide o určenie rozhodujúcej právnej skutočnosti určujúcej začiatok jej plynutia, sa najvyšší súd... bude musieť argumentačne konfrontovať aj s otázkou splnenia zákonnej podmienky na uplatnenie si nároku na náhradu škody v dôsledku nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia, ktorá v zmysle ustanovení prvej hlavy prvej časti zákona o zodpovednosti za

škodu... spočíva v požiadavke, aby nezákonné rozhodnutie, v dôsledku vydania ktorého sa nárok na náhradu škody uplatňuje, bolo zrušené... a to v intenciách svojej judikatúry..., v zmysle ktorej zastavenie trestného stíhania má mať také právne následky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre jeho nezákonnosť. Argumentácia najvyššieho súdu v tomto smere bude vzhľadom na zákonom odlišne stanovené právne skutočnosti určujúce plynutie tak objektívnej zložky..., ako aj v jej rámci sa pohybujúcej subjektívnej zložky... premlčacej lehoty na uplatnenie si nároku na náhradu škody pre nezákonné rozhodnutie zásadná pre rozhodnutie vo veci samej.

... uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady a z tohto dôvodu nebolo zrušené ani v konaní o sťažnosti proti tomuto uzneseniu, nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Legálnym prostriedkom obvineného z trestného činu, ako aj iných oprávnených osôb (§ 185 Trestného poriadku) ako rozptýliť zákonnosť dôvodov, na ktorých je obvinenie postavené, je podanie sťažnosti proti nemu.

... ústavný súd prisvedčil aj námietke sťažovateľa, ... pokiaľ ide o neodôvodnenie absencie príčinnej súvislosti medzi trestným stíhaním žalobcu na jednej strane a škodou, ktorá mu mala vzniknúť na strane druhej, ako aj v súvislosti s priznaním nároku na náhradu ušlého zisku z nezrealizovaného predaja nehnuteľností a neodôvodnením výšky tejto škody v intenciách definície ušlého zisku, tak ako ju vymedzil sám najvyšší súd.

... najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu náležite nepreskúmal danosť príčinnej súvislosti medzi trestným stíhaním žalobcu a škodou, ktorú si v tejto súvislosti uplatnil,

... v napádanom rozhodnutí nie je vymedzené, či mu škoda vznikla v príčinnej súvislosti s väzbou alebo s trestným stíhaním... tiež nie je zrejmé, či k škode neprišlo aj v dôsledku konania samotného žalobcu... ...pokiaľ ide o žalobcovi priznaný nárok na náhradu ušlého zisku z nezrealizovaného plánovaného predaja nehnuteľností, najvyšší súd sa... dostatočne nevyšporiadal s dovolacou námietkou týkajúcou sa jednak... príčinnej súvislosti medzi jeho vznikom a trestným stíhaním a jednak... s charakterom kúpopredaja realizovaného nie v rámci podnikateľskej činnosti, pri ktorom dochádza k výmene ekvivalentných hodnôt vyjadrených na jednej strane v hodnote predmetu kúpy a na strane

druhej v kúpnej cene odzrkadľujúcej túto hodnotu. V dôsledku uvedeného tak došlo k situácii, že po tom, čo najvyšší súd bez ďalšieho uveril argumentácii žalobcu, ostal v jeho majetku nielen predmet kúpy, ale duplicitne aj jeho hodnota v podobe „kúpnej ceny“ vyjadrenej vo forme ušlého zisku, takže v konečnom dôsledku žalobca môže v podstate predmet kúpy predať akoby dvakrát. Bez povšimnutia najvyššieho súdu ostala aj tá časť námietky..., že v čase plánovaného predaja dotknutých nehnuteľností bola ich cena dokonca znalcom určená na sumu vyššiu než za akú žalobca tieto nehnuteľnosti plánoval predať, takže v tom dôsledku vlastne žalobca nezrealizovaním tohto predaja ušetril, resp... V majetku žalobcu ostala vyššia majetková hodnota než akú by získal zrealizovaním uvedeného predaja. Uvedené zistenia... nekorešponujú s definíciou ušlého zisku naformulovanou samotným najvyšším súdom, podľa ktorej je ušlým ziskom hodnota, o ktorú by sa majetok poškodeného zvýšil, no v dôsledku rôznych okolností k tomu nedošlo, pričom v danom prípade o tento prípad nešlo, pretože zrealizovaním plánovaného predaja by sa majetok žalobcu zmenšil, a to o sumu, ktorá predstavovala rozdiel medzi hodnotou predmetu kúpy určenou znalcom na jednej strane a kúpnu cenou, za ktorú tento predmet kúpy žalobca plánoval predať, na strane druhej.

Všetky uvedené závery boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý konštatoval, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 1/2011 z 29. októbra 2012 boli porušené sťažovateľom označené práva...“

Najvyšší súd... je viazaný právnym názorom Ústavného súdu..., ktorý vyslovil v náleze z 13. novembra 2013, sp. zn. II. ÚS 163/2013.... Vzhľadom na túto viazanosť Najvyšší súd... konštatuje, že výhrady vyslovené v predmetnom náleze Ústavného súdu... vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu... sa obsahovo - po vecnej stránke (skutkovej aj právnej) rovnako týkajú aj rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 2010, sp. zn. 12 Co 113/2010 a rozsudku Okresného súdu v Banskej Bystrici z 11. februára 2010, č. k. 7 C 178/2005-688. Táto okolnosť, aj so zreteľom na povahu a účel dovolacieho konania, vedie Najvyšší súd... k záveru, že v danej procesnej situácii, ktorá nastala po rozhodnutí Ústavného súdu..., pre dosiahnutie zmyslu a podstaty nálezu Ústavného súdu... z 13. novembra 2013 sp. zn. II. ÚS 163/2013 prichádza v dovolacom konaní do úvahy len zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd zrušil mimoriadnym dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20.mája 2010 sp. zn. 12 Co 113/2010 v potvrdzujúcom výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 830 915,08 € a trovách konania ako i rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 11. februára 2010 č. k. 7 C 178/2005-688 v časti, v ktorej zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi trovy nutnej obhajoby v sume 985,03 €, ušlého zisku z podnikania fyzickej osoby v sume 18 338,73 €, ušlého zisku z nezrealizovaného predaja nehnuteľnosti v súvislosti so zmluvou o budúcej zmluve v sume 811 591,32 € a trovách konania a vec rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 1 a 3 O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že sú mu známe rozsudky ESLP v prípadoch týkajúcich sa mimoriadneho dovolania, ako aj zjednocujúce stanovisko pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18.marca 2015, sp. zn. PLz. ÚS 3/2015. V predmetnej veci však Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 13. novembra 2013 sp. zn. II. ÚS 163/2013 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.októbra 2012 sp. zn. 5 MCdo 1/2011 v jeho zamietajúcej časti zrušil a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie.»

Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, najvyšší súd jasne a zreteľne uviedol dôvody, pre ktoré zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu v ich relevantných častiach. Viedli ho k tomu závery vyslovené v náleze ústavného súdu č. k. II. ÚS 163/2013-50 z 13. novembra 2013, ktorým bolo predchádzajúce rozhodnutie najvyššieho súdu (rozsudok sp. zn. 5 M Cdo 1/2011 z 29. októbra 2012) o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora v časti zrušené.

Najvyšší súd s poukazom na príslušné zákonné ustanovenie (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) zdôraznil, že je viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorého výhrady vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sa *obsahovo po vecnej stránke (skutkovej aj právnej) rovnako týkali aj rozhodnutí súdov nižších stupňov a táto okolnosť so zreteľom na povahu a účel dovolacieho konania ho viedla k záveru, že pre dosiahnutie*

zmyslu a podstaty nálezu ústavného súdu z 13. novembra 2013 prichádzalo v dovolacom konaní do úvahy len zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa.

Ústavný súd považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k námietke sťažovateľa za zrozumiteľné a rešpektujúce platnú právnu úpravu, a preto aj z ústavného hľadiska za akceptovateľné. Najvyšší súd ako dovolací konal v medziach svojej právomoci, príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval presvedčivým spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a ústavne konformné.

Zistené závery vedú ústavný súd ku konštatovaniu správnosti postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu pri rozhodovaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, čo v konečnom dôsledku svedčí o vylúčení zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj do jeho práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že ich porušenie sťažovateľ jednoznačne spája práve s tvrdeným porušením základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Rovnako z argumentácie uvedenej v sťažnosti je zjavný podmieňujúci vzťah označených práv. Ak teda ústavný súd v danej veci nezistil možnosť zásahu do základného práva na podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nedošlo napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu ani k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že mu v rámci konania o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora nebol doručený podnet ministerstva na jeho podanie, ústavný súd poznamenáva, že táto okolnosť by sa mohla dotknúť základných práv sťažovateľa iba v prípade, ak by mu napriek zákonnej povinnosti príslušného orgánu verejnej moci tento

podnet nebol daný k dispozícii (doručený, predložený na nahliadnutie), a aj to napriek využitiu všetkých sťažovateľovi dostupných zákonných prostriedkov určených na dosiahnutie takéhoto cieľa. V sťažnosti absentuje akákoľvek zmienka o tom, že by sa sťažovateľ domáhal doručenia mu tohto podnetu, pritom obligatórna povinnosť najvyššieho súdu (označeného za porušovateľa práv sťažovateľa) doručiť podnet účastníka konania na podanie mimoriadneho dovolania ďalším účastníkom konania nevyplýva zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd len pripomína, že ako už bolo uvedené, všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postup v aktuálnom konaní.

Napokon ústavný súd poznamenáva, že sa nemohol zaoberať námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa postupu ústavného súdu (II. senátu) vo vzťahu k požiadavkám sťažovateľa v rámci konania vedeného pod sp. zn. II. ÚS 163/2013, a to z dôvodu absencie právomoci na preskúmavanie svojho postupu v iných konaniach vedených ústavným súdom.

Všetky dosiaľ uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, že základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 porušené neboli.

Pokiaľ ide o návrh sťažovateľa zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 15/2014 z 10. septembra 2015 a priznať mu primerané zadost'učinenie a úhradu trov konania, ústavný súd uvádza, že tieto výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej (vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody – čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy). Keďže ústavný súd vyslovil, že v sťažnosti označené práva sťažovateľa porušené neboli, jeho uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2016